

Scenariusz 1.

Temat zajęć: Labirynt słów

Obszary tematyczne: Emocje, wyrażanie swojego zdania, empatia, rozwój umiejętności komunikacyjnych

Czas trwania zajęć: 45 minut

Cel zajęć:

- poznanie różnorodności znaczeń słów i tego jak słowo wpływa na emocje
- podniesienie kompetencji społecznych uczniów i uczennic poprzez rozwój umiejętności słuchania
- rozwój umiejętności komunikacji bez przemocy
- zwiększenie wiedzy uczestników na temat psychologii konfliktów, które powstają przez brak umiejętności aktywnego słuchania i rozumienia drugiej strony
- zwiększenie umiejętności budowania pozytywnych relacji w środowisku szkolnym
- zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży poprzez przewyżanie wzajemnych uprzedzeń, wyrównywanie szans i minimalizowanie ryzyka wykluczenia z grupy rówieśniczej
- zwiększenie wrażliwości empatycznej na potrzeby drugiego człowieka, z uwzględnieniem swoich własnych oczekiwań
- kształtowanie postaw obywatelskich zaangażowania, zaufania i odpowiedzialności za siebie i innych

Metody pracy:

mini wykłady, dyskusja moderowana, karty pracy, praca w parach i małych grupach

Wprowadzenie do zajęć

1. Przywitanie uczniów i uczennic oraz przedstawienie tematu zajęć

- Na otwarcie nauczyciel/ trener może wprowadzić rundkę z pytaniem, „Co miłego przydarzyło mi się w tym tygodniu?” (max. 3 min.)
- Mini wykład wprowadzający – tematyka zajęć, zasady i reguły pracy w oparciu o kontrakt wcześniej ustalony z klasą lub wypracowany na początku zajęć. (max. 6 minut)

Proponowana treść mini wprowadzenia:

Dziś porozmawiamy o sile słowa. Jak wicie słowa mogą mieć różne znaczenie. Co ważne słowa mają także różną moc- mogą budować nasze zrozumienie, sympatię, ale słowa potrafią ranić bardziej niż czyny. Są takie, których nie da się już cofnąć. Zastanowimy się w czasie zajęć nad rolą słów, które mówimy i ich wpływem na los innych ludzi.

Część właściwa zajęć

1. Jak rozumiemy słowa?

Praca w grupach – Dzielimy klasę na grupy. Każda z grup otrzymuje kartę pracy plus zestaw słów. Uczniowie i uczennice w grupach wypełniają kartę pracy poprzez wskazanie co dla nich oznaczają dane słowa w określonych na karcie sytuacjach społecznych. Każda z grup może otrzymać taką samą kartę pracy lub możemy każdej z grup dać kartę pracy przedstawiającą inne sytuacje społeczne. Ten zabieg pozwoli uczestnikom zobaczyć jak różnie rozumiemy słowo w zależności od kontekstu społecznego, miejsca w którym je słyszymy, osób od których je słyszymy lub osób do których je mówimy.

Karty pracy oraz zestaw słów znajduje się na końcu scenariusza. Nauczyciel może wykonać także własną wersję z sytuacjami i słowami dobranymi do swojej klasy. Zachęcamy także do spróbowania wersji w której to uczniowie przygotowują karty pracy.

Scenariusz zajęć

Następnie grupy prezentują swoją pracę. Omawiamy istniejące różnice pomiędzy znaczeniami słów. Nauczyciel zwraca uczestnikom lekcji uwagę, na to, że czasem w zależności od kontekstu sytuacji dane słowo może dla każdego z nas oznaczać co innego.

Czas trwania: 15 minut.

Potrzebne materiały: karty pracy, karty słów, długopisy

2. Słowa mogą ranić

Przedstawiamy uczestnikom zajęć cytaty dotyczące znaczenia słów w konfliktach (w załączeniu do scenariusza). Uczestnicy podczas burzy mózgów wypisują na kartkach A3 przy każdym z cytatów to jak rozumieją dany cytat, jak wg autora słowo wpływa na konflikt, czy autor daje nam- odbiorcom jakąś wskazówkę. Możemy także z uczniami poszukać przykładów sytuacji im znanych kiedy słowa/ słowo inaczej zrozumiane było lub może być przyczyną konfliktu.

Czas trwania: 10 minut

Potrzebne materiały: Kartki A3, kolorowe mazaki, cytaty, taśma lub guma do przyczepiania

3. Dyskusja otwarta.

Czy w oparciu o wiedzę jak różnie rozumiemy słowa i jak słowa mogą wpływać na konflikt uczniowie dzielą się swoimi przemyśleniami nt. znaczenia słów w konfliktach. Możemy uczniów zachęcić do tego aby zastanowili się kiedy użyli złego słowa, kiedy błędnie zrozumieli jakieś słowo. Nie muszą o tym mówić głośno.

4. Zakończenie zajęć.

Na zakończenie zajęć rozdajemy uczestnikom kartę „Podziel się dobrym słowem”. Każdy z uczniów może na niej wypisać jakie dobre słowa chciałby podarować innym osobom w swojej klasie lub w swojej szkole. Karty możemy wywiesić na tablicy na korytarzu szkolnym pod hasłem „Podziel się dobrym słowem” – inni uczniowie ze szkoły mogą przeczytać i „zabrać dla siebie” dobre słowo z tablicy lub mogą także dowiesić lub dopisać dobre słowa od siebie.

Kończąc zajęcia nauczyciel dziękuje uczniom i podarowuje każdemu z nich dobre słowo od siebie (wzór dobrego słowa od nauczyciela w załączeniu).

Scenariusz zajęć

Załącznik karta pracy „Jak rozumiemy słowa”

Kontekst sytuacyjny	Wasza propozycja komunikatu z wybranym z rozsypanki słowem	Jak może być ona zrozumiana?	Jakie emocje mogą budzić?
Sytuacja w domu: kiedy mama prosi nas o zajęcie się młodszym rodzeństwem, a my w tym czasie chcieliśmy poczytać książkę			
Sytuacja w szkole: kolega po raz 3 w tym tygodniu prosi Was o pożyczanie pieniędzy na drugie śniadanie			
Sytuacja w grupie kolegów/koleżanek: Wasz kolega przewrócił się jadąc na deskorolce, stoicie niedaleko i słyszycie jak jeden z obserwatorów komentuje jego upadek			
Sytuacja szkolna: w czasie kartkówki nauczyciel zauważył, że ściągacie			
Sytuacja domowa: rodzice proponują Wam wyjazd na weekend nad morze choć mieliście już jakieś plany			

Scenariusz zajęć

Załącznik „Rozsypanka słów”

Z podanej rozsypanki słownej wybierzcie te które pasują wg Was do sytuacji z karty „Jak rozumiemy słowa”. Do każdej z sytuacji możecie wybrać różne słowa i stworzyć różne komunikaty. Następnie zastanówcie się nad tym jak druga strona rozmowy mogłaby zrozumieć Wasz komunikat i jakie emocje by on budził.

Odwaga
 Nie
 Trudno
 Znów
 Wspaniale
 Autentycznie
 Radość
 Stop
 Dość
 Gra
 Juhu
 Zrozumienie

Scenariusz zajęć

Załącznik cytaty

**Słowa obcych ludzi ranią wystarczająco mocno,
ale słowa tych, którym ufamy, są najgorsze.**

Słowa, które ranią, na długo zostają w sercu człowieka.
I one, w przeciwieństwie do naboju, mogą do ciebie wrócić
i sprawić, że ty też bardzo źle się poczujesz.

Obelgi nie trzeba wcale wykrzyknąć, aby mogła zranić
do krwi; przysięgi nie trzeba wyszeptać, aby ktoś w nią
uwierzył.

Zawsze trzeba być ostrożnym z książkami i z tym, co w nich jest,
bo **słowa** mają moc zmieniania ludzi.

Ile niewypowiedzianych słów przepadło na zawsze. A może
ważniejsze były od tych wszystkich wypowiedzianych

Scenariusz zajęć

Załącznik – „Podaruj dobre słowo”

Na gotowych blankietach uczniowie mogą wpisać „dobre słowo” i wskazać jego rozumienie

Podaruję Ci „dobre słowo”- .....,
gdyż zasługujesz na to aby docenić/ zauważyć .....

Podaruję Ci „dobre słowo”- .....,
gdyż zasługujesz na to aby docenić/ zauważyć .....

Podaruję Ci „dobre słowo”- .....,
gdyż zasługujesz na to aby docenić/ zauważyć .....

Podaruję Ci „dobre słowo”- .....,
gdyż zasługujesz na to aby docenić/ zauważyć .....